

Thesis of DLA Dissertation

ANDRÁS, JÁNOSI

The Archaic Hungarian Fiddle Playing

Liszt Ferenc Academy of Music
No 28 Doctoral School of the Science of
Arts and Cultural History

Budapest
2014

I. Antecedent of research

My interest and vocation in folk music is inheritance of my family. I was taking part in the first Táncház organized in Budapest and not long after by my previous musical studies started to investigate the folk fiddle playing. I founded my folk music ensemble (Jánosi Ensemble) first time in 1975 which after some transformation is still active. Because of my interest have developed since my childhood, the way of interpretation of folk music as well as how could it appear in the fiddle playing kept my mind occupied. To approach our traditional string music by base of classical string music was not possible as well as the interpretation style of the so called gipsy music was not suited to sound the archaic fiddle music authentic way. To explore a new musical world that was the challenge which could not be solved by the common ways of music education. Bartók himself chose another way too to explore the musical world of the folk music when he started to research it: he travelled far away to the villages and studied personally the interpretation of villager performers on the premise and he recorded their melodies to get a possibility to study them later too. I tried to follow his method when I started to Transilvanian villages in 1974, to study personally the way of interpretation of villager fiddlers. As well as several folk musician colleague of me I can thank a lot to Martin, György who had been helped me a lot in my work. Though there was not any study, article or book about the archaic playing technique and interpretation of the Hungarian villager fiddlers I found several important information in 'Széki gyűjtés' of Lajtha, László as well as in the study of Dincser, Oszkár about two instruments of county 'Csik' and in the preface of Bartók's Rumanian Folk Music.

II. Sources

My primary sources were the villager musicians whom I knew on my collector roads: My master Dobos, Károly as well as Moldován, György (Ilka Gyuri) fiddlers of Szék, Zerkula, János and Pulika, János fiddlers of Gyimesközélpók, Berki, Ferenc (Árus, Feri) fiddler of Méra, Radák, Béla, Tóbiás, József, and Varró, Dániel fiddlers of Gyulatelke, Mezőkeszű and Vajdakamarás, Balogh, László and Duduj (Malacos) Lajos fiddlers of Csíkszentdomokos, Kodoba, Béla, Földesi János and Potta, Géza fiddlers of Magyarpalatka, Madocsa and Abaújszina as well as those whom I knew later as Fodor, Sándor Neti, Cilika, János and Gyula fiddlers of Méra and Bogártelke and Horváth, Elek and Csiszár, Aladár fiddlers of Vajdaszentivány and Magyarpéterlaka. The personal acquaintanceship with them and the sound and video records made about their playing were my most important sources. All these serve an integral aid to me to analyse and understand the older musical sound recordings of the archive of Institute for Musicology which I have known during my career.

Besides the above mentioned sources though I could not find detailed presentment of the archaic playing technic of the villager fiddlers I could learn a lot from the below mentioned works.

Lajtha László: *Széki gyűjtés*. (Budapest: Zeneműkiadó, 1954)

Lajtha László: *Székelykeresztmártoni gyűjtés*. (Budapest: Zeneműkiadó, 1954)

Lajtha László: *Kőröspataki gyűjtés*. (Budapest: Zeneműkiadó, 1955)

Dincsér Oszkár: *Két csiki hangszer, Mozsika és gardon*. Domanovszky György (szerk.)

A Néprajzi Múzeum füzetek 7. (Budapest: Magyar Történeti Múzeum, 1943.) (1943.)

Bartók Béla: *Rumanian Folk Music I, Introduction to Volume One*. (New York, Suchoff, 1967.)

To analyse the playing technic of villager fiddlers my main assistances were the next works:

Ivan Galamian: *A hegedűjáték és tanítás alapjai*. (Budapest: Zeneműkiadó, 1978)

Donington: *A barokk zene előadásmódja*. (Budapest: Zeneműkiadó, 1978)

Leopold Mozart: *Hegedűiskola*. (Budapest: Mágus kiadó 1998)

III. Method

The villager fiddlers who have still preserved the archaic way of playing the violin mean an unknown, undisclosed musical world which I tried to explore with the research method of natural science. First of all I observed the unknown musical phenomena than I tried to describe them, finally I made experiments on my fiddle to bring out them. I started again and again from the beginning the process until its sounding was not near to the original recording's sonority enough. For that work the Folk Music Faculty of the Bp. 3rd district Music School (later, since 1991 Óbudai Népzenei Iskola) where I have been a fiddle teacher since 1981, meant to me an irrecoverable proving ground. All the things I wrote in my dissertation are the result of my observations have started forty years ago. I have aimed to shed light on, whether my observations in connection the archaic fiddle playing are right or not and which are the inevitable or eventually components of that way of interpretation in practice making experiments and tests for decades. My observations relative to the phenomena of fiddle playing I have tested in my own performer career but the primal test was to use all of these in teaching practices. This gave me a possibility to study the ways of teaching the characteristics of fiddle playing looking for methods and find them.

IV. Results

All the things I have observed in the playing technic of villager fiddlers for decades I have tested in my own performer career on the one part. On the other part as from about all these characteristics as the ways how could we bringing out those on fiddle I have written memos time to time since the beginning. These memos were the basic matter of the curriculum I made for the fiddle department of traditional music education in several aspect and version as much as of my book edited in 1999 (A magyar népzene előadasmódja) and just the same as of the curriculum I made for the folk music education in 2006.

I have investigated the interpretation of the Hungarian folk music for decades have wrote the observed things and tested in my performer practise as well as in my pedagogical work, I described these and continually refined the descriptions all these gave me possibility to write my dissertation.

V. Documentation of the activity relating to the subject matter of the dissertation

Jánosi András: *A barokk zene előadasmódjának élő hagyománya Magyarországon.*

Szakkoloztat, Bessenyei György Tanárképző Főiskola 1996. (Kézirat)

Jánosi András: „Népi hegedű tanterv” Dr. Szücsné Hobaj Tünde (szerk): *Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja, Népzene.* Budapest: Romi – Suli, 1999. 18-50.

Jánosi András: „Dobos Károly széki primás vonókezelése”. Virágyölgyi Márta-Felföldi László (szerk.) *A széki hangszeres népzene.* Budapest, Planétás, 2000. 226-246.

Jánosi András: *Hegedű tanterv a LFZE Hangszeres népzene képzés hegedű tanszaka számára.* Budapest, 2006 (Kézirat, LFZE)

Jánosi András: *A magyar népzene előadasmódja.* Dunaszerdahely, Csemadok Művelődési Intézete, Gyurcsó István Alapítvány Könyvek 45. 2009

Jánosi András: „A magyar hangszeres népzenei hagyomány 18. századi öröksége” Szemerkenyi Ágnes (szerk.) *Folklor és zene.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 2009. 327-343.

The recordings of Jánosi, András with the Jánosi Ensemble

LP:

JÁNOSI ENSEMBLE – (1985) Hungaroton SLPX 18103
(Népzene Bartók műveiben, szatmári és mezőszéki zene)
RAPSZÓDIA – (1991) – Hungaroton SLPX 18171
(Liszt források, vajdakamarási, kalocsai és széki muzsika)

Casette:

RAPSZÓDIA – (1991) – Hungaroton MK 18171
(Műsora megegyezik az azonos című hanglemezzel)
EZERNYOLCSZÁZNEGYVENNYOLCBA’... - (1995) M. G. SZ.
(Válogatás a szabadságharc korának zenéjéből)

CD:

RHAPSODY – (1991) – Hungaroton HCD 18191
(Liszt és Bartók források)

77 MAGYAR TÁNC (1730-1810) – (1997) – Hungaroton HCD 18228

KOSSUTH IZENETE ELJÖTT ... (1998) Hiripi HIPCD 0198
(Az 1848/49-es szabadságharc korának dallamai a korabeli források, valamint a népi emlékezet szerint) – A lemez az Együttes 1995-ben megjelent hasonló témájú kazettájának bővített, átdolgozott változata.

PRO PATRIA (2012) MKK HCD 435
(Válogatás a Rákóczi szabadságharc korának zenei emlékeiből)
A lemez kiadását a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

GALÁNTÁTÓL GYERGYÓREMETÉIG (2012) MKK HCD 436
(Kodály források)
A lemez kiadását a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

FELSŐ-MAROS VIDÉKI HEGEDŰMUZSIKA (2012) MKK HCD 445
(Válogatás Bartók Béla 1912-14-es Felső-Maros vidéki gyűjtéseiből)
A lemez kiadását a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

Concert programs of the Jánosi Ensemble directed by Jánosi, András:

Zene húros hangszerekre ... dudára és furulyára – Bartók források (1981)
Hallottad-e hírét Szatmár vármegyének ...? (1983)
Holttenger – töredékek az erdélyi mezőség népének életéből (1984)
Magyar Rapszódia – Liszt források (1986)
Talpra Magyar (1987)
Magyar Tájak (1991)
Élő Hagyomány (1991)
A Magyar Táncok Divatja a 18. században (1992)
A Reformkor Zenéje (1994)
Magyar nemesi udvarházak muzsikája a 18. században (1996)
77 Magyar tánc, 1730-1810 (1997)
Kossuth izenete eljött... (1998)
A magyar zene 18. századi emlékei a néphagyományban (1998)
Régi magyar táncok (1998, 2005)
A magyar zenei hagyomány és a műzene (2000, 2002)
Haydn és a magyar zenei hagyomány (2001)
Magyar nemesi udvarházak zenéje, 1770-1800 (2002) /nem azonos a korábbi változattal/
A Rákóczi szabadságharc emlékezete... (2003, 2004)
Az Óperenciás tengeren túl... (2003, 2004, 2007)
Pro patria (2004)
Bartók nyomában (2004, 2006) /a Zene húros hangszerekre... műsor változata/
Régi magyar táncok (2005, 2006) /nem azonos a korábbi változattal/
A magyar és török zene öröksége (2006, 2007)
Galántától Gyergyóremetéig... – Kodály források (2007, 2008)
„Rondo all’ Ongarese” – Haydn és a magyar zenei hagyomány. (2009)
A magyar muzsika öröksége – Válogatás az archaikus magyar zenei hagyományból (2010)
Magyar Rapszódia – A korábbi koncert műsor Liszt évfordulóra átdolgozott változata (2011)
Harmincon innen és túl... – Válogatás az együttes koncert műsoraiból (2011)
A magyar zene XVIII. századi öröksége - A barokk zene előadásmódja és a magyar zenei hagyomány. (2012, 2013)
Liszt és Bartók források (2014)
Az archaikus magyar hegedűjáték (2015)

Thmost important guest performances of the Jánosi Ensemble:

Európai Rádiók Népzenei (EBU) Fesztiválja - Kaustinen (1982)
Nemzetközi Bartók Fesztivál - London, Queen Elisabeth Hall (1988)
Nyugat-kelet Hegedű Fesztivál, WDR - Köln (1989)
Lombardiai Őszi Fesztivál - Como (1990)
Duna Fesztivál - Milánó, Teatro Lirico (1991), Monfalcone (1993)
42. Bath-i Nemzetközi Fesztivál - Bath (1991)
Régizene Fesztivál - Csíkszereda (1992,2001,2002, 2004)
Sevillai Világkiállítás - Sevilla (1992)
Thaxtadi Fesztivál - Thaxtad (1993)
Bartók Béla emléknapi - Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár (1995)
Bartók és világa, Bard Music Festival - New York, Lincoln Center (1995)
A hagyományos magyar zene fesztiválja - Párizs, Cite de la musique (1996)
Bartók Napok - Amsterdam, Concertgebouw (1997)
„Európa kulturális fővárosai” Fesztivál - Reykjavik (2000)
Zeneakadémia - Oslo (2000)
Lengyel Rádió, Népzenei fesztivál - Varsó (2001)
„Közép Európa zenéje és nemzeti iskolái” Fesztivál - Megaron - Athén (2002)
Régizenei napok - Sopron, (2003)
Haydn fesztivál - Fertőd Eszterháza (2003)
Csíkszereda - Városi Művelődési Ház - (2004, 2006, 2008)
Berlin - Collegium Hungaricum (2006)
Istanbul (2006, 2007)
Szófia (2008)
London - Queen Elisabeth Hall (2009)
London - King’s Place (2011)
Varsó - Magyar Kultúra Napja - Lengyel Rádió (2011)
Varsó - Festival La folle Journe - Le Titan (2011)
Istanbul - Boğaziçi University (2011)
Bukarest - Bukaresti Magyar Intézet (2013)
Csíkszereda (2013)
Székelyudvarhely (2013)
Koltó (2013)
Istanbul - CKM (2014)